

OBSAH

Česká literatura přelomu 19. a 20. století

Viktor Dyk: A porta inferi	7
Viktor Dyk: Satiry a sarkasmy	7
Viktor Dyk: Pohádky z naší vesnice	8
Viktor Dyk: Milá sedmi loupežníků	8
Viktor Dyk: Válečná tetralogie	9
Viktor Dyk: Zmoudření Dona Quijota	10
Viktor Dyk: Krysař	13
František Gellner: Po nás ať přijde potopa!	15
František Gellner: Radosti života	15
Fraňa Šrámek: Života bído, přec tě mám rád	16
Fraňa Šrámek: Modrý a rudý	17
Fraňa Šrámek: Splav	18
Fraňa Šrámek: Stříbrný vítr	19
Fraňa Šrámek: Léto	22
Fraňa Šrámek: Měsíc nad řekou	24
Karel Toman: Torzo života	26
Karel Toman: Sluneční hodiny	27
Karel Toman: Měsíce	28
Karel Toman: Stoletý kalendář	28
S. K. Neumann: Jsem apoštol nového žití	29
S. K. Neumann: Satanova sláva mezi námi	30
S. K. Neumann: Sen o zástupu zoufajících	30
S. K. Neumann: Kniha lesů, vod a strání	31
S. K. Neumann: Nové zpěvy	32
S. K. Neumann: Rudé zpěvy	34
S. K. Neumann: Bezedný rok	35
Petr Bezruč: Slezské písně	35

Světová literatura 1. pol. 20. stol. – poezie

Umělecké směry	
Filippo Tommaso Marinetti: Manifest futurismu	39
Filippo Tommaso Marinetti: Osvobozená slova	40
Filippo Tommaso Marinetti: Bitva – Tíže + vůně	40
Filippo Tommaso Marinetti: Dopis „Passéistického“ pána mladé krasavici	40
Tristan Tzara: Manifest DADA	41
Tristan Tzara: Manifest o lásce sladké a hořké	41
Tristan Tzara: Kalendářní biograf abstraktního srdce	42
Christian Morgenstern: Šibeniční písně	42
Kurt Schwitters: Prasonáta	43
Man Ray: Optická báseň	43
André Breton: První manifest surrealismu	43
André Breton: Tajemství surrealistického magického umění	44
Významné osobnosti	
FRANCIE	44
Guillaume Apollinaire: Alkoholy	44
Guillaume Apollinaire: Kaligramy	46
André Breton: Volná láska	48

Paul Eluard: Veřejná růže	49
Paul Eluard: Poezie a pravda	50

ANGLIE	50
Thomas Stearns Eliot: Pustina	50

USA	51
William Carlos Williams: Jaro a tak dál	51
Carl Sandburg: Dobré jitro, Ameriko	52
James Langston Hughes: Unavené blues	52

ŠPANĚLSKO	53
Federico García Lorca: Cikánské romance	53
Federico García Lorca: Krvavá svatba	53

RUSKO	54
Velimir Chlebnikov: Křídélkuje zlatopisem	54
Velimir Chlebnikov: Ladomir	55
Vladimír Majakovskij: Oblak v kalhotách	55
Vladimír Majakovskij: 150 000 000	56
Sergej Alexandrovič Jesenin: Jeseň	57
Sergej Alexandrovič Jesenin: Dopis matce	57

PRAŽSKÁ NĚMECKÁ LITERATURA	57
Franz Werfel: Na této zemi cizinci jsme všichni	57

SLOVENSKO	58
Ján Smrek: Cválající dni	58
Ján Smrek: Iba oči	59
Ján Rob Poničan: Som, myslím, cítim...	59
Ján Rob Poničan: Divný Janko	60
Laco Novomeský: Neděľa	61
Laco Novomeský: Svätý za dedinou	62
Rudolf Fabry: Uřaté ruky	62
Rudolf Fabry: Ja je niekto iný	63
Vladimír Reisel: Temná Venuša	63
Vladimír Reisel: Neskutočné mesto	64
Štefan Žáry: Zvieratník	64

INDIE	65
Rabindranáth Thákur: Gitáňdzali (Obět písní)	65

Česká literatura 1. pol. 20. stol. – poezie

Umělecké směry	
Jiří Wolker: Proletářské umění	66
Karel Teige: Poetismus	66
Vítězslav Nezval, Karel Teige: Manifesty poetismu	67
Karel Teige: Deset let surrealismu	67
Karel Teige: Surrealismus proti proudu	68

Významné osobnosti	
Jiří Wolker: Host do domu	68
Jiří Wolker: Těžká hodina	72
Jiří Wolker: Báseň z pozůstalosti	77
Josef Hora: Strom v květu	78

Josef Hora: Pracující den	78	František Hrubín: Zpíváno z dálky	123
Josef Hora: Struny ve větru	79	František Hrubín: Země sudička	124
Josef Hora: Tvůj hlas, Tonoucí stíny	80	František Hrubín: Cikády	124
Josef Hora: Máchovské variace	80	František Hrubín: Říkejte si se mnou	125
Josef Hora: Domov	81	Jakub Deml: Moji přátelé	125
Josef Hora: Jan houslista	82	Jakub Deml: Miriam	126
Jindřich Hořejší: Hudba na náměstí	83	Bohuslav Reynek: Rybí šupiny	127
Vítězslav Nezval: Most	83	Bohuslav Reynek: Rty a zuby	127
Vítězslav Nezval: Podvuhodný kouzelník	84	Bohuslav Reynek: Setba samot	128
Vítězslav Nezval: Pantomima	85	Jan Zahradníček: Jeřáby	128
Vítězslav Nezval: Moderní směry básnické	85	Jan Zahradníček: Korouhve	129
Vítězslav Nezval: Edison	86	Jan Zahradníček: Svatý Václav	129
Vítězslav Nezval: Skleněný havelok	89	Jiří Orten: Či jsem?	130
Vítězslav Nezval: Sbohem a šáteček	89	Jiří Orten: Malá odpověď velkému proč	130
Vítězslav Nezval: Žena v množném čísle	90	Jiří Orten: Louka	130
Vítězslav Nezval: Praha s prsty deště	92	Jiří Orten: Báseň naděje	130
Vítězslav Nezval: 52 hořkých balad věčného studenta Roberta Davida	92	Jiří Orten: Cesta k mrazu	131
Vítězslav Nezval: Matka Naděje	93	Jiří Orten: Ohnice	132
Vítězslav Nezval: Manon Lescaut	94	Jiří Orten: Elegie	132
Vítězslav Nezval: Historický obraz	95	Jiří Orten: Žihaná kniha deníků	133
Vítězslav Nezval: Pět minut za městem	96		
Konstantin Biebl: Zlatými fetězy	97		
Konstantin Biebl: S lodí, jež dováží čaj a kávu	97		
Konstantin Biebl: Nový Ikaros	98		
Jaroslav Seifert: Město v slzách	101	FRANCIE	133
Jaroslav Seifert: Samá láska	102	Henri Barbusse: Oheň	133
Jaroslav Seifert: Na vlnách TSF	102	Romain Rolland: Petr a Lucie	136
Jaroslav Seifert: Poštovní holub	103	Antoine de Saint-Exupéry: Malý princ	138
Jaroslav Seifert: Jablko z klína	104	André Breton: Nadja	139
Jaroslav Seifert: Ruce Venušiny	104	Marcel Proust: Hledání ztraceného času	140
Jaroslav Seifert: Jaro, sbohem	105		
Jaroslav Seifert: Zhasněte světla	105	ANGLIE	141
Jaroslav Seifert: Vějíř Boženy Němcové	106	James Joyce: Odysseus	141
Jaroslav Seifert: Světlemd oděná	106	John Galsworthy: Sága rodu Forsyťů	143
František Halas: Sépie	107	George Bernard Shaw: Pygmalion	145
František Halas: Kohout plaší smrt	108		
František Halas: Tvář	108	NĚMECKY PSANÁ PRÓZA A DRAMA	147
František Halas: Staré ženy	110	Arnold Zweig: Spor o seržanta Grišu	147
František Halas: Dokořán	110	Erich Maria Remarque: Na západní frontě klid	149
František Halas: Torzo naděje	111	Lion Feuchtwanger: Žid Süß	150
František Halas: Naše paní Božena Němcová	113	Lion Feuchtwanger: Goya	151
František Halas: Ladění	114	Thomas Mann: Josef a bratři jeho	152
František Halas: V řadě	114	Bertolt Brecht: Matka Kuráž a její děti	153
František Halas: Já se tam vrátím	115		
Vladimír Holan: Vanutí	115	NĚMECKY PSANÁ LITERATURA V ČESKÝCH ZEMÍCH	155
Vladimír Holan: Oblouk	116	Franz Kafka: Proces	155
Vladimír Holan: Kamení, přicházíš	117	Franz Werfel: Čtyřicet dnů	156
Vladimír Holan: Září 1938	117	Egon Erwin Kisch: Prašná brána	156
Vladimír Holan: Odpověď Francii	118		
Vladimír Holan: Sen	119	USA	157
Vladimír Holan: Poslední testament	119	Ernest Hemingway: Sbohem, armádo	157
Vladimír Holan: Tereza Planetová	120	Ernest Hemingway: Komu zvoní hrana	158
Richard Weiner: Zátíší s kulichem, herbářem a kostkami	121	Ernest Hemingway: Stařec a moře	160
Vilém Závada: Cesta pěšky	122	Theodore Dreiser: Americká tragédie	161
Vilém Závada: Životě, díky	123	John Steinbeck: Hrozny hněvu	162
Josef Palivec: Pečtní prsten	123	RUSKO	163

Ivan Alexejevič Bunin: Mít'ova láska	163
Isaak Babel: Rudá jízda	165
Jevgenij Zamjatin: My	167
Michail Šolochov: Tichý Don	168
SLOVENSKO	169
Margita Figuli: Tri gaštanové kone	169
Milo Urban: Živý bič	170

Česká literatura 1. pol. 20. stol. – próza

Jaroslav Hašek: Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války	171
Jaromír John: Večery na slavníku	174
Richard Weiner: Škleb	175
Richard Weiner: Lazebník	176
Ladislav Klíma: Utrpení knížete Sternenhocha	177
Karel Čapek: Italské listy	178
Karel Čapek: R. U. R.	179
Karel Čapek: Povídky z jedné kapsy	181
Karel Čapek: Hovory s T. G. M.	184
Karel Čapek: O věcech vznešených čili Zóon politikon	184
Karel Čapek: Marsyas	185
Karel Čapek: Devatero pohádek	185
Karel Čapek: Hordubal	186
Karel Čapek: Válka s Mloky	186
Karel Čapek: Bajky	188
Karel Čapek: Bilá nemoc	188
Karel Čapek: Matka	190
Karel Poláček: Okresní město	192
Karel Poláček: Bylo nás pět	193
Eduard Bass: Cirkus Humberto	193
Vladislav Vančura: Pekař Jan Marhoul	194
Vladislav Vančura: Rozmarné léto	195

Vladislav Vančura: Markéta Lazarová	196
Ivan Olbracht: Nikola Šuhaj loupežník	198
Marie Majerová: Havířská balada	200
Marie Pujmanová: Lidé na křižovatce	202
Marie Pujmanová: Předtucha	203
Jaroslav Havlíček: Neviditelný	204
Egon Hostovský: Žhář	205
Egon Hostovský: Listy z vyhnanství	206
Jarmila Glazarová: Advent	207
Václav Režáč: Černé světlo	209
Božena Benešová: Don Pablo, don Pedro a Věra Lukášová	210
Jakub Deml: Zapomenuté světlo	211
Jan Čep: Dvoji domov	212
Jaroslav Durych: Bloudění	214
Jaroslav Durych: Rekviem	215
František Křelina: Puklý chrám	216

Česká literatura 1. pol. 20. stol. – drama

Jaroslav Kvapil: Princezna Pampeliška	218
Jaroslav Hilbert: Vína	219
Jiří Mahen: Jánošík	220
Arnošt Dvořák: Husité	222
František Langer: Jízdní hlídka	224
Červená sedma – Jiří Černý, Eduard Bass	227
Jiří Voskovec, Jan Werich: Vest Pocket Revue	228
Jiří Voskovec, Jan Werich: Caesar	230
Jiří Voskovec, Jan Werich: Rub a líc	232
Jiří Voskovec, Jan Werich: Písníčky z osvobozeného divadla	233
Emil František Burian: Vojna	234
Ivan Olbracht, Karel Nový, Vladislav Vančura: Marijka nevěrnice	236

Satiry a sarkasmy (1908)

politická satirická poezie: autor komentuje a glosuje dějové činy, posměšlivě ironie, ironické vyjádření

Hloupý Honza

Satir. Honza přes pole
Dostal bič.
Zpíval: To je světole.
Dostal bič.

Pratel houka, bar.
Dostal bič.
V mlčení svůj našel vzor.
Dostal bič.

Hloupý Honza, vosečej se uč.
Bít byt musíš. Ať je sploš proč.

1. satira je prvá část, v níž autor ironicky kritizuje současnost

2. výslovně satirický charakter: ironie, posměšlivé ironie, ironické vyjádření

3. satira obsahuje satirické prvky a je to jen začátek